

3 Telwoorden

3.1 Hoofd- en rangtelwoorden

De hoofd- en rangtelwoorden in het Zweeds zijn:

	<i>Hoofdtelwoorden</i>	<i>Rangtelwoorden</i>
0	noll	
1	en, ett	första
2	två	andra
3	tre	tredje
4	fyra	fjärde
5	fem	femte
6	sex	sjätte
7	sju	sjunde
8	åtta	åttonde
9	nio	nionde
10	tio	tionde
11	elva	elfte
12	tolv	tolfte
13	tretton	trettonde
14	fjorton	fjortonde
15	femton	femtonde
16	sexton	sextonde
17	sjutton	sjuttonde
18	arton	artonde
19	nitton	nittonde
20	tjugo	tjugonde
21	tjugoen, -ett	tjugoförsta
22	tjugotvå	tjugoandra
30	trettio	trettionde
40	fyrtio	fyrtionde
50	femtio	femtionde
60	sextio	sextionde
70	sjuttio	sjuttonde
80	åttio	åttionde
90	nittio	nittionde
100	(ett) hundra	(ett) hundrade
101	(ett) hundraen, -ett	(ett) hundraförsta
200	tvåhundra	tvåhundrade
1.000	(ett) tusen	(ett) tusende
1.001	(ett) tusenen, -ett	(ett) tusenförsta
2.000	tvåtusen	tvåtusende
1.000.000	en miljon	miljonte
2.000.000	två miljoner	

1.000.000.000
2.000.000.000

en miljard
två miljarder

- Uitgeschreven getallen worden aan elkaar geschreven, bijvoorbeeld:
nitonhundranittiofem 1995
- Waar het Nederlands een punt heeft als hulp-leesteken bij getallen staat in het Zweeds een spatie. Bijvoorbeeld:
78 568 invånare 78.568 inwoners
- Arton is een verkorte vorm van **aderton**. Deze langere vorm wordt nog gebruikt in **De aderton** als aanduiding voor de 18 leden van **Svenska Akademien**.
- Voor de uitspraak van een aantal telwoorden geldt:
Nio en tio: vaak uitgesproken als **nie en tie**.
Trettio, fyrtio...nittio: vaak uitgesproken als **tretti, fyrti...nitti**.
Tjugoen/ett, tjugotvå...tjugonio: vaak verkort uitgesproken als **tjuen/-ett, tjutvå...tjunio**.
Zo ook **tjuförsta** enz.
- **Andra** kan ook 'andere' betekenen (zie 4.10). Verder bestaat de vorm **annan** voor 'tweede' in woorden als:
annandag jul Tweede Kerstdag

3.2 Gebruik hoofdtelwoorden

1	Hoofdtelwoorden met 'één (1)' hebben een en- en een ett- vorm, vergelijk
	tjugoen rosor [en-woord] 21 rozen
	tjugoett hus [ett-woord] 21 huizen

trehundrafemtioen rosor	351 rozen
trehundrafemtioett hus	351 huizen

Bij tellen wordt echter altijd **ett** gebruikt:

ett, två, tre... 1, 2, 3...

De overige hoofdtelwoorden zijn onverbuigbaar. Echter **hundra** (ett), **tusen** (ett), **milion**-er en **miljard**-er kunnen als zelfstandige naamwoorden gebruikt worden, bijvoorbeeld:

flera hundra/tusen kronor	verscheidene honderden/duizenden kronen
många miljoner/miljarder	vele miljoenen/miljarden

N.B. In de spreektaal wordt voor hoofdtelwoorden met 'één' die met een **ett**-woord staan steeds vaker gekozen voor de **en**-vorm. Bijvoorbeeld:
trettioen barn

éénendertig kinderen

2 Als zelfstandig naamwo

0	nolla	4	f
1	etta	5	f
2	tvåa	6	s
3	treä	7	s

Dit zijn **en**-woorden - de en hebben alle een meening voor:

- een ...-kamerwoning, **Han har en trea**.
- een rapportcijfer (1-5) **Hon fick en femma i maten** Det stod två stora nior skylden.
- het nummer van een trein **Först åkte han 2:an till stationen och där tog han 51:an till kusten**.
- bereikte plaats in bijvoorbeeld **Hon blev etta i slalom**.
- aanduiding voor een bestemming **en femma, en tia**

N.B. Namen voor andere bestemmingen zijn **en enkrona** en **tjugolapp**-ar

Zo ook: **en femtilapp**

3 Door middel van een **ett** kan men een aantal bij een aantal telwoorden verbinden: **ett trettioett böcker**

Hoofdtelwoord + **-tal** van tien jaar aangegeven: **på 800-talet (åttahundratalet)**, **på 2000-talet (tjugotusental)**, **på 30-talet (trettiotal)**, **på 1960-talet (nittonhundrasextal)**

2 Als zelfstandig naamwoord zijn bij de hoofdtelwoorden 0-12 in gebruik:

0	nolla	4	fyra	8	åtta	12	tolva
1	etta	5	femma	9	nia		
2	tvåa	6	sexa	10	tia		
3	trea	7	sjua	11	elva		

Dit zijn **en**-woorden - de bepaalde vorm kan aangegeven worden met :an - en hebben alle een meervoud op -or. Zij worden o.a. gebruikt als aanduiding voor:

- een ...-kamerwoning, bijvoorbeeld:
Han har en trea. Hij heeft een driekamerwoning.
 - een rapportcijfer (1-5) of een getal, bijvoorbeeld:
Hon fick en femma i matte. Zij kreeg een 10 voor wiskunde.
Det stod två stora nior på skylten. Er stonden twee grote negens op het bordje.
 - het nummer van een tram- of buslijn, bijvoorbeeld:
Först åkte han 2:an till stationen och där tog han 51:an till kusten. Eerst ging hij met lijn 2 naar het station en daar nam hij lijn 51 naar de kust.
 - bereikte plaats in bijvoorbeeld een wedstrijd:
Hon blev etta i slalom. Zij werd eerste bij de slalom.
 - aanduiding voor een betaalmiddel van bepaalde waarde, bijvoorbeeld:
en femma, en tia een munt (vroeger: bankbiljet) van vijf kronen, tien kronen

Zo ook: en femtilapp/hundralapp/femhundralapp/tusenlapp

- 3 Door middel van een samenstelling van een hoofdtelwoord en -tal kan men een aantal bij benadering aangeven:

Hoofdtelwoord + **-tal** kan ook een periode van een eeuw of een periode van tien jaar aangeven:

på 800-talet (åttahundratalet)	in de 9 ^e eeuw
på 2000-talet (tjugohundratalet)	in de 21 ^e eeuw
på 30-talet (trettioalet)	in de jaren dertig
på 1960-talet (nittonhundrasextioalet)	in de jaren zestig van de 20 ^e eeuw

4 Hoofdtelwoorden worden tevens gebruikt bij:

- de aanduiding van prijzen, bijvoorbeeld:
Mjölken kostar:
9:- [= nio kronor].
9:50 [= nio och femtio / nio kronor och femtio öre].
- klokkijken, bijvoorbeeld:
Klockan är ett/six/halv sex.
Klockan är fem (minuter) i/över tre.
Klockan är (en) kvart i/över tre.
Klockan är tjugo (minuter) över tre.
Klockan är nio (minuter) i halv fyra.
Klockan är nio (minuter) över halv fyra.
Klockan är tjugo (minuter) i fyra.

De melk kost:
negen kronen.
negen kronen en vijftig öre.

Het is één uur/zes uur/half zes.
Het is vijf voor/over drie.

Het is kwart voor/over drie.

Het is tien voor half vier.

Het is negen voor half vier.

Het is negen over half vier.

Het is tien over half vier.

N.B.1 Tegenwoordig wordt de scheidslijn –.21/-39 minder stringent gehanteerd en zijn ook tijdsaanduidingen mogelijk als:

Klockan är tjugosju (minuter) över tre/i fyra.

Het is drie voor half vier/
over half vier.

in plaats van:

Klockan är tre i/över halv fyra.

N.B.2 De meer digitale aanduiding is ook mogelijk in het Zweeds, bijvoorbeeld:

Tåget går 11.15 [= elva och femton].

De trein gaat om elf uur
vijftien.

Programmet sänds i repris kl. 22.25 [= klockan tjugotvå och tjugofem].

Het programma wordt herhaald
om tweeëntwintig uur
vijfentwintig.

N.B.3 Gangbaar bij klokkijken zijn de zinnetjes:

Hur mycket/Vad är klockan?
Klockan/Hon är sex/halv sju.
Klockan/Hon är mycket.

Hoe laat is het?
Het is zes uur/half zeven.
Het is laat.

N.B.4 Het woordje **klockan** wordt in tijdsbepalingen dikwijls weggelaten, behalve bij het hele uur! Vergelijk:

Ring mig (klockan) halv fyra!
Tåget gick (klockan) fem över sju.

Bel mij om half vier!
De trein vertrok om vijf over zeven.

Skolan började (k
åtta.

maar:
Festen slutade

- rekenen, bijvo
Två plus ett ä
Tre minus e
Tre gånger
Tre delat m

of:
2+1=3 (tre)

- aandu
Han ä
Han ä
Han

- aar
fer
g
f

3.3

1

4 Hoofdtelwoorden worden tevens gebruikt bij:

- de aanduiding van prijzen, bijvoorbeeld:
Mjölken kostar: De melk kost:
9:- [= nio kronor]. negen kronen.
9:50 [= nio och femtio / nio kro- negen kronen en vijftig öre.
nor och femtio öre].

- klokkijken, bijvoorbeeld:
Klockan är ett/sex/halv sex. Het is één uur/zes uur/half zes.
Klockan är fem (minuter) i/över Het is vijf voor/over drie.
tre.
Klockan är (en) kvart i/över Het is kwart voor/over drie.
tre.
Klockan är tjugo (minuter) över Het is tien voor half vier.
tre.
Klockan är nio (minuter) i Het is negen voor half vier.
halv fyra.
Klockan är nio (minuter) över Het is negen over half vier.
halv fyra.
Klockan är tjugo (minuter) i Het is tien over half vier.
fyra.

N.B.1 Tegenwoordig wordt de scheidslijn –.21/–.39 minder stringent gehanteerd en zijn ook tijdsaanduidingen mogelijk als:
Klockan är tjugosju (minuter) över tre/i fyra. Het is drie voor half vier/
 over half vier.

in plaats van:

Klockan är tre i/över halv fyra.

N.B.2 De meer digitale aanduiding is ook mogelijk in het Zweeds, bijvoorbeeld:

Tåget går 11.15 [= elva och femton]. De trein gaat om elf uur vijftien.

Programmet sänds i repris kl. 22.25 [= klockan tjugotvå och tjugofem]. Het programma wordt herhaald om tweeëntwintig uur vijfentwintig.

N.B.3 Gangbaar bij klokkijken zijn de zinnetjes:

Hur mycket/Vad är klockan? Hoe laat is het?
Klockan/Hon är sex/halv sju. Het is zes uur/half zeven.
Klockan/Hon är mycket. Het is laat.

N.B.4 Het woordje **klockan** wordt in tijdsbepalingen dikwijls weggelaten behalve bij het hele uur! Vergelijk:

Ring mig (klockan) halv fyra! Bel mij om half vier!
Tåget gick (klockan) fem över sju. De trein vertrok om vijf over zeven.

3.3

1 De
gel
hans
hans

De ove
e.

2 Rangtelw

• bij data en
(söndagen,
första maj]
Gustav III [=

N.B.1 Let ook o
den andra i fem

**Skolan började (klockan) kvart i
åtta.** De school begon om kwart vóór
acht.

maar:

Festen slutade klockan tolv. Het feest eindigde om twaalf uur.

- rekenen, bijvoorbeeld:

Två plus ett är tre

$$2 + 1 = 3$$

Tre minus ett är två

$$3 - 1 = 2$$

Tre gånger ett är tre

$$3 \times 1 = 3$$

Tre delat med ett är tre

$$3 : 1 = 3$$

of:

**2+1=3 (två plus ett är lika med
tre)**

twee plus één is drie

- aanduiding van leeftijd:

Han är 5/fem år (gammal).

Hij is 5/vijf jaar (oud).

Han är en femåring.

Hij is iemand van vijf jaar.

Han är en femårig pojke.

Hij is een vijf jaar oud jongetje.

- aanduiding van temperatuur, bijvoorbeeld:

fem minusgrader/minus fem/fem - 5°C

grader kallt

fem plusgrader/plus fem/fem

+ 5°C

grader varmt

3.3 Gebruik rangtelwoorden

- 1 De rangtelwoorden **första/andra** hebben een mannelijke vorm op **-e**. Vergelijk:

hans förste/andre son

zijn eerste/tweede zoon

hans första/andra dotter

zijn eerste/tweede dochter

De overige rangtelwoorden hebben maar één vorm en eindigen altijd op **-e**.

- 2 Rangtelwoorden worden onder andere gebruikt:

- bij data en als naam van koningen e.d., bijvoorbeeld:

(söndagen) den 1 maj [= den

(zondag) 1 mei/de eerste mei

första maj]

Gustav III [= den tredje]

Gustav de derde

N.B.1 Let ook op het gebruik van rangtelwoorden bij het verkorte:

den andra i femte

de tweede van de vijfde [= 2 mei]

N.B.2 Op briefhoofden waar data met cijfers worden geschreven, is de standaard-volgorde 'jaar-maand-dag' met de volgende mogelijkheden:
1982-11-24, 82-11-24, 82.11.24, 24 november 1982

82 11 24 of 821124.

1908-04-03, 08-04-03, 08.04.03, 3 april 1908

08 04 03 of 080403.

- om aan te geven, hoe vaak iets gebeurt. Het rangtelwoord wordt dan voorafgegaan door **var/vart** 'elk', bijvoorbeeld:
var femte minut om de/elke vijf minuten
vart tredje år om de/elke drie jaar

N.B. **Varannan/vartannat** 'elk tweede' wordt aan elkaar geschreven:
varannan vecka/vartannat år om de week/om het jaar

- bij breuken, bijvoorbeeld:
en fjärdedel 1/4
tre sjundedelar 3/7

N.B.1 Bij rangtelwoorden die eindigen op **-onde** verandert **-ondedel** in **-ondel**. Bijvoorbeeld:
7/8 sju åttodelar zevenachtste

N.B.2 Voor '1/2' wordt **halv/halvt** gebruikt, vergelijk:
en halv banan een halve banaan
ett halvt äpple een halve appel
tre och ett halvt år drie en een half jaar

N.B.3 Voor '1/4' wordt ook **kvart** gebruikt, bijvoorbeeld:
en kvarts liter mjölk een kwart liter melk
ett kvarts sekel een kwart eeuw

3.4 Gebruik van **näst** en rangtelwoorden bij overtreffende trap

Het woordje **näst** in combinatie met een overtreffende trap betekent 'op één na'. Voor 'op twee na', 'op drie na' enz. worden in het Zweeds rangtelwoorden gebruikt, bijvoorbeeld:

Stockholm är störst.

Stockholm is het grootst.

Göteborg är näst störst.

Göteborg is op één na het grootst.

Malmö är tredje störst.

Malmö is op twee na het grootst.

4.1 De voor

Voor
- Pe
- W
- E
- -
- -

4.2